

Spännande bussresa till Norrbyskär

Norrbyskär utanför Umeå var på sin tid en av Europas största sågverksanläggningar. I dag är verksamheten nedlagd, men ön med väl bevarade byggnader och anläggningar har blivit ett turistmål av riksintresse.

Norrbyskär var det spännande målet för en dagsutflykt med buss den 6 augusti. För att fylla en stor turistbuss samarbetade Försvarets motorklubb i Härnösand med Hjärt och Lungsjukas förening. Antalet deltagare hamnade på drygt 40 personer.

MoDO:s dåvarande VD Frans Kempe byggde på rekordtid upp denna jättelika industri. Samtidigt anlade han något av ett mönstersamhälle för arbetarna och deras familjer. Socialt var man på Norrbyskär långt före sin tid. Löner och arbetsvillkor var betydligt bättre jämfört med vad som gällde på fastlandet. Arbetarna och deras familjer togs om hand på bästa sätt och knappast några flyttade från denna idyll.

Norrbyskär är en ö ute i Bottenhavet. Naturen är fantastisk och dessutom har ön en mycket intressant historia. Frans Kempe besökte ön första gången under slutet av 1880. Han insåg genast att det fanns förutsättningar att bygga en stor industri.

Bönderna som ägde Norrbyskär ansåg att marken var mer eller mindre värdelös. De sålde ön för 10.000 kronor. Det var på den tiden en stor summa pengar. Kempe lovade att bönderna fick behålla rätten till det rika fisket vid Norrbyskär. Dessutom fick de rätt att årligen såga ett par hundra stockar,

1400 bodde på Norrbyskär

1895 sågades den första stocken. Produktionen såldes på världsmarknaden. Som mest var 1.400 män, kvinnor och barn mantalsskrivna på Norrbyskär. Till det antalet kom ett antal lösarbetare. Konjunkturerna blev sämre efter kriget och 1952 lades sågen ned.

Arrangörsstaben hade lyckats pricka in en av sommarens finaste väder och resan blev succé med idel nöjda deltagare. Reseledare var Uno Gradin, ordförande i FMK Härnösand och styrelseledamot i Hjärt o Lung i Härnösand.

Norrbyskär ligger mellan Örnsköldsvik och Umeå. För att nå Norrbyskär gör man en avstickare österut från E 4 och hamnar efter några kilometer i Norrbyn. Därifrån fortsätter resan med en färja. Den sjöresan tar ungefär en kvart.

Rundturståg

Några hundra meter från färjeläget hittar besökarna Norrbyskärs museum som är en av höjdpunkterna under besöket. Utställningen ”Livet på Norrbyskär 1892-1952” ger en god bild av hur livet såg ut för de som bodde och arbetade på Norrbyskär under sågverksepoken. En mycket intressant modell i stor skala visar hur Norrbyskär såg ut under glansdagarna. På museet serveras också en läcker buffé eller fika.

Från museet utgår också museets rundturståg som tar deltagarna med på en spännande tur runt stora delar av ön. För informationen svarar kunniga guider. De som vill använda apostlahästarna kan istället välja en historievandring runt ön.

Bussen rattades av Kjell-Arne Zetterblad som bjöd på bussfika både på dit- och hemvägen. Vi stannade båda vägarna vid den välordnade rastplatsen Mosjön strax norr om Örnsköldsvik. Avståndet mellan Härnösand och Norrbyskär är drygt 20 mil.

Text och foto

Uno Gradin

Bildtexter

Bild 0933 Guiden Ronja Halling berättar om hur livet var vid Norrbyskär under sågverksepoken

0883 Kön var lång till färjan för resan ut till Norrbyskär

0886 Besökarna från Härnösand serverades en läcker skärgårdsbuffé. Närmast kameran Britt-Inger Zetterlind.

0922 Ronja Halling berättar om livet på Norrbyskär under ett stopp med rundturståget. Närmast kameran Helge Lundgren, Tore Nordin och Marianne Vestin.